

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA
KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

Strateška izhodišča Slovenije za pogajanja o prihodnosti Skupne kmetijske politike na ravni EU

**Mag. Tanja Strniša, državna sekretarka
Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano**

XXVI. tradicionalni posvet Javne službe kmetijskega svetovanja,
Novo mesto , 19. december 2011

Pregled vsebine

- I. Okoliščine pogajanj
- II. Strateška izhodišča
- III. Odziv Slovenije
 - Splošno
 - Po posameznih ključnih vsebinah
- IV. Potek pogajanj

Okoliščine pogajanj – globalno (1)

- Razvojno zaostajanje Evrope za ostalimi deli sveta
 - Potreba po večjem razvoju in konkurenčnosti (strategija Evropa 2020)
- Novi izzivi
 - Boj proti in odpravljanje posledic podnebnih sprememb (npr. toča), varovanje okolja, ohranjanje biodiverzitete
 - Potreba po večji energetske & prehranske varnosti
 - Nestanovitnost trgov
- Globalna finančna in gospodarska kriza in njene posledice
 - Pogajanja o novem večletnem finančnem okviru 2014-2020
 - Zahteve po zmanjšanju deleža proračuna EU za področje kmetijstva
 - Omejena sredstva nacionalnih proračunov

Okoliščine pogajanj - sektorsko (2)

- Obstoječa ureditev in dosedanje reforme SKP:
 - večja tržna naravnost proizvajalcev,
 - prehod s proizvodno vezanih podpor v proizvodno nevezana plačila,
 - omejitve, ki izhajajo iz pravil Svetovne trgovinske organizacije.
- Reformni pritiski:
 - večja »pravičnost« razdelitve sredstev med državami članicami,
 - odmik od historičnih plačil,
 - zahteva po jasnejši povezavi med javnimi sredstvi in javnimi dobrinami.
- Vloga Evropskega parlamenta
- Pogajalska pozicija Slovenije
- Dejanski učinki, ki jih bo imela reforma na evropsko in še posebej na slovensko kmetijstvo

Strateška izhodišča (1)

- Izhodišča Slovenije za razpravo o Skupni kmetijski politiki EU po letu 2013, sprejeta na 93. seji vlade RS, 29.7.2010
- Stališče RS do Sporočila Komisije o Skupni kmetijski politiki do 2020, potrdil odbor DZ za evropske zadeve, 11.3.2011
- Resolucija o strateških usmeritvah razvoja slovenskega kmetijstva in živilstva do leta 2020 »ZAGOTOVIMO.SI HRANO ZA JUTRI«, sprejel DZ, 29.3.2011
- Stališče RS do zakonodajnega paketa reforme SKP do 2020, sprejela vlada 24.11.2011, s 9.12.2011 pa so postala uradna stališča Slovenije

Strateška izhodišča (2)

- Osnovno izhodišče za slovenska prizadevanja pri oblikovanju bodoče SKP izhaja iz zasledovanja naslednjih strateških nacionalnih ciljev:
 - zagotavljanje prehranske varnosti s stabilno lokalno pridelavo varne, kakovostne, raznovrstne in potrošniku dostopne hrane ter s tem zagotavljanje primerne ravni samooskrbe in lokalne trajnostne oskrbe prebivalstva;
 - povečevanje konkurenčne sposobnosti kmetijstva in živilstva;
 - trajnostna raba proizvodnih potencialov in zagotavljanje s kmetijstvom povezanih javnih dobrin, ob upoštevanju kriterijev varovanja okolja ter ohranjanja biotske raznovrstnosti;
 - zagotavljanje skladnega in socialno vzdržnega razvoja podeželja (v sodelovanju z drugimi politikami) ter ohranjanje kmetijstva in poseljenosti na območjih, ki so manj primerna za kmetovanje.
- Bodoča SKP mora ustvariti učinkovit okvir za vodenje kmetijske politike v EU in izvajanje strateških ciljev razvoja kmetijstva v Sloveniji, hkrati pa ponuditi odgovore na nove izzive.

Strateška izhodišča (3)

Ključna vprašanja za Slovenijo

- Strateški cilji in prednostne naloge
- Vprašanje skupnega obsega sredstev za SKP in razdelitev teh sredstev med države članice
- Nova struktura neposrednih plačil in možnost uvedbe specifičnih modelov na nacionalni ravni, kar vključuje tudi ozelenitev
- Priložnosti, ki jih nudi shema za male kmetije, mlade kmete, definicija aktivnega kmeta
- Ukrepi za krizne razmere - varnostna mreža, ukrepi za upravljanje s tveganji
- Okvir in morebitne omejitve za bodoče programe razvoja podeželja
- Poenostavitve

Odziv Slovenije (1)

- **Glede na dane razmere je predlog Komisije realen in dobra osnova za pogajanja**
- Pomembno je:
 - da se izpostavlja strateški pomen kmetijstva,
 - doseganje dohodkovne stabilnosti in omejitev dohodkovnih nihanj,
 - spodbujanje povečanja konkurenčnosti kmetijskega sektorja in delež dodane vrednosti v verigi preskrbe s hrano,
 - spodbujanje okolju prijazne rasti z inovacijami.
- Slovenija pozdravlja cilje SKP:
 - vitalna proizvodnja hrane in ohranjanje potenciala za pridelavo hrane (dolgoročna preskrba s hrano),
 - trajno upravljanje z naravnimi viri in
 - doseganje uravnoteženega prostorskega razvoja.
- Priznava se potreba po ohranitvi javnih podpor
- Ohranja se dvo-stebrna struktura SKP

Odziv Slovenije (2) – finančni vidik

- Komisija v okviru pogajanj za večletni finančni okvir za kmetijstvo predlaga:
 - sredstva v skupni višini 372 mrd EUR (v cenah 2011) oziroma 418 mrd EUR (v tekočih cenah) in s tem zamrznitev stanja na ravni leta 2013;
 - realno to pomeni 9,1% zmanjšanje sredstev za SKP;
 - največje zmanjšanje pri neposrednih plačilih (-12,5%);
 - ohranjanje obsega sredstev za razvoj podeželja;
 - vendar: dodatna sredstva za kmetijstvo v okviru drugih postavk* (inovacije, varna hrana, posebne rezerve za krize v kmetijstvu, pomoč v hrani).
- Ocena Slovenije:
 - predlog za področje kmetijstva je v okviru pričakovanega,
 - zavedanje, da sredstva za I. steber ne bodo višja, vendar so dobro izhodišče za pogajanja,
 - prioriteta so sredstva za razvoj podeželja, kar je skladno tudi z zahtevo Slovenije glede kohezijskih sredstev.

*15,2 mrd EUR (v cenah 2011) oziroma 17.1 mrd EUR (v tekočih cenah)

Odziv Slovenije (3) – finančni vidik

- I. steber
 - Nova razdelitev sredstev med državami članicami naj izhaja iz obstoječe razporeditve sredstev za neposredna plačila
 - Slovenija pozitivna do predlaganega pristopa/formule pri redistribuciji sredstev za neposredna plačila med državami članicami
 - Vendar končno stališče do predlaganega obsega sredstev za Slovenijo šele, ko bo znan dogovor o novem večletnem finančnem okviru
- II. steber
 - Upoštevati dosedanje ravni podpor, dodeljene v celotnem programskem obdobju in ne samo v letu 2013
 - Večje znižanje nacionalne ovojnice za razvoj podeželja ni sprejemljivo, saj je v popolnem nasprotju s ciljem zagotovitve trajnostnega učinka na razvoj podeželja

Odziv Slovenije (4) - neposredna plačila

- Zavedanje, da zgodovinske dodatke ne bo mogoče več opravičevati
- Predlagana nova struktura neposrednih plačil ima določene zanimive elemente, vendar so potrebne še dopolnitve in dodatna pojasnila
- Osnovno plačilo
 - Dodelitev novih plačilnih pravic v letu 2014 in vključitev nekaterih novih površin načeloma ni problematična
 - Država članica naj ima zadostno prožnost glede poenotenja NP na ravni države članice, daljše prehodno obdobje, delno poenotenje, diferenciacija NP glede na rabo tal
 - Slovenija se zavzema za večjo prožnost pri dodelitvi novih plačilnih pravic iz nacionalne rezerve

Odziv Slovenije (5) - neposredna plačila

- Ozelenitev neposrednih plačil
 - Ključni predlog Komisije, pomeni večje povezovanje javnih sredstev z javnimi dobrinami
 - Slovenija podpira cilje ozelenitve, v smislu spodbujanja trajnostno naravnega kmetijstva
 - Vendar bo potrebno zagotoviti ravnotežje med novimi zahtevami in stroški za kmetijske proizvajalce in administracijo
 - Državi članici naj bo dana zadostna prožnost – izvedljivost izvajanja predlaganih ukrepov glede na specifične naravne in strukturne pogoje
 - Potrebna jasnejša opredelitev za:
 - kolobar v primeru več kot treh poljščin,
 - definicijo trajnega travinja in
 - definiranje ekološko osredotočenih območij in njihove izvedbe.
- Nadgradnja kmetijsko-okoljskih ukrepov primernejša v okviru PRP

Odziv Slovenije (6) - neposredna plačila

- RS pozitivno ocenjujejo zlasti:
 - dodatna plačila za mlade kmete,
 - posebno shemo za majhne kmetije,
 - prostovoljnost uvedbe dodatnega plačila na območjih z naravnimi omejitvami,
 - možnost uvedbe proizvodno vezanih plačil:
 - določila naj bodo prožna,
 - uvedba takih plačil ne sme biti pogojena z izvajanjem podobnih ukrepov v predhodnem obdobju in omejena le na reševanje problemov specifičnih tipov kmetovanja ali specifičnih kmetijskih sektorjev v težavah, ki imajo poseben ekonomski in/ali socialni pomen.
- Definicija “aktivni kmet”
 - Predlagana definicija ne izpolnjuje naših pričakovanj
 - Ne rešuje osnovnih problemov zagotavljanja večje ciljnosti podpor tistim kmetijskim gospodarstvom, ki sama izvajajo kmetijsko dejavnost Izvedba definicije je administrativno zelo zahtevna

Odziv Slovenije (7) - enotna skupna ureditev trgov

- Ukrepi varnostne mreže
 - RS podpira ohranitev oz. **prilagoditev in modernizacijo tržno-cenovnih ukrepov za povečanje učinkovitosti in hitrejšo odzivnost** (neizogibno potrebni tudi v prihodnosti, posebno pri blažitvi vpliva tržnih kriz na kmetijstvo ter zagotavljanju primerne dohodkovne ravni)
 - Pozdravljamo **razširitev uporabe splošnih varnostnih določb**, ki se nanašajo na ukrepe za odpravo motenj na trgu, krizne ukrepe v primeru bolezni živali in izgube zaupanja potrošnikov ter ukrepe za reševanje specifičnih problemov (predlagamo pa razširitev izrednih ukrepov na vse proizvode, ki so vključeni v enotno SUT)
 - Pričakovali bi **večje spremembe na področju klasičnih tržno-cenovnih** instrumentov (naj se preuči ustreznost višine predlaganih referenčnih cen in njihovo prilagoditev na način, da se vzpostavi mehanizem, ki bo omogočal ustrezno prilagajanje referenčnih cen glede na ekonomski položaj določenega proizvoda oziroma sektorja)

Odziv Slovenije (8) - enotna skupna ureditev trgov

- Sistem kvot za sladkor
 - Podpiramo ukinitve kvot (30.9.2015) v luči izboljšane preskrbe s sladkorjem
- Shema šolskega sadja in šolskega mleka
 - Pozdravljamo krepitev ukrepa, predvsem z vidika spodbujanja zdravih prehranjevalnih navad
 - Predlagamo preučitev možnosti uvedbe podobne sheme za med
- Širitev pravil za organizacije proizvajalcev (OP) in medpanožne organizacije (MpO)
 - Pozdravljamo širitev pravil za OP in MpO na vse sektorje, predvsem v luči izboljševanja delovanja živilsko predelovalne verige ter krepitev pogajalske moči primarnih proizvajalcev
 - Potrebna je revizija pravil v smislu temeljite poenostavitve delovanja OP in MpO

Odziv Slovenije (9) – politika razvoja podeželja

- Cilji in prioritete
 - Strinjamo se s predlaganimi prednostnimi nalogami
 - Pozdravljamo možnost uvedbe tematskih podprogramov, zlasti na področju mladih kmetov, majhnih kmetij, gorskih območij in kratkih dobavnih verig
- Struktura programov razvoja podeželja in programiranje
 - Načeloma podpiramo **skupni strateški okvir**, ob tem, da se zagotovi še naprej ločeno programiranje in izvajanje programa za razvoj podeželja
 - Pozitivni tudi do pristopa pri vrednotenju in spremljanju izvajanja programov

Odziv Slovenije (10) – politika razvoja podeželja

- Pozitivno ocenjujemo tudi **predlagano združitev nekaterih ukrepov sedanjega programskega obdobja** v smiselno zaokrožene vsebinske sklope.
- Smiselna je uvedba **ukrepov za upravljanje s tveganji**, za katere pa menimo, da so potrebne ustrezne spremembe, ki bodo sploh omogočile izvajanje teh ukrepov.
- Instrumenti PRP naj tudi v prihodnje prispevajo k aktivnemu upravljanju območij Natura, drugih formalno varovanih območij in območij s trajnim travinjem ter k udejanjanju celovitega upravljanja z vodami s poudarkom na doseganju dobrega stanja vseh voda.
- Izrednega pomena je vzpostavitev **konsistentnosti med ukrepi I. in II. stebra** SKP, še posebej vezano na mlade kmete, majhne kmetije, gorska območja in lokalne oskrbne verige.

Odziv Slovenije (11) – politika razvoja podeželja

- Delež sofinanciranja s strani EU
 - V novem programskem obdobju bo Slovenija razdeljena na dve regiji:
 - vzhodno, ki bo imela status manj razvite regije in
 - zahodno, ki bo imela status razvite regije.
 - Po vzoru določb za kohezijsko politiko Slovenija predlaga, da se prizna poseben status regijam, katerih BDP na prebivalca za obdobje 2007–2013 ni presegal 75 % povprečja EU-25, ki pa v obdobju 2014-2020 ne bodo imele več statusa manj razvitih regij.
 - Slovenija za te regije predlaga višji odstotek sofinanciranja s strani EU od predlaganih 50% (op. za manj razvite regije je predlagano sofinanciranje s strani EU v višini 85%).

Odziv Slovenije (12) - poenostavitve

- Potreba po nadaljnjih poenostavitvah SKP - splošna zahteva Slovenije
- Zavedamo se naporov Komisije, vendar prevladuje ocena, da predlog ne prinaša poenostavitve
- Horizontalna uredba - združitev ključnih določil SKP, vezanih na kontrolne in kaznovalne mehanizme ter jasnejša opredelitev pogojev za izplačila v okviru deljenega upravljanja smiselna vendar:
 - nesorazmerno povečanje stroškov kontrol ni sprejemljivo,
 - upoštevanje načela sorazmernosti pri intenzivnosti kontrol, tudi zunanjih revizij,
 - navzkrižna skladnost – predvidene določene poenostavitve, končnega stališča še ni mogoče podati, ker določeni standardi še niso stopili v veljavo (vodna direktiva).

Potek pogajanj

- Pogajanja bodo naporna in dolgotrajna
 - Do konca leta 2011 tehnična pogajanja
 - V prvi polovici leta 2012 nadaljevanje pogajanj na tehnični ravni, vzporedno politična pogajanja na Svetu in Evropskem parlamentu
 - EP načrtuje pripravo osnutka poročila junija 2012, glasovanje v odboru šele jeseni
 - EP pogojuje politični dogovor z dogovorom o večletnem finančnem okviru
 - Dogovor možen v 2. polovici 2012, verjetnost prenosa pogajanj v 2013!
- Močna polarizacija:
 - med državami članicami glede redistribucije sredstev za neposredna plačila in razvoj podeželja – stare države članice/nove države članice ter
 - med konzervativnimi in liberalnimi državami.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA
KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

Hvala za pozornost

